

РОЗВИТОК РИНКУ ОРГАНІЧНИХ ОВОЧІВ

В.А. Лутак, аспірант

Житомирський національний агроєкологічний університет

Значення овочів у харчуванні людини неможливо переоцінити, так як вони сприяють збереженню здоров'я і підтримання довголіття. Особливо корисними вважаються свіжі овочі. Завдяки тому, що овочі якісно відрізняються від інших продуктів харчування, вони отримали визнання у лікарів-гастроентерологів і дієтологів. Наприклад, овочі, на відміну від фруктів, містять мало простих кислот і цукрів. Тому при вживанні їх в сирому вигляді не перевантажується травний тракт, і не виявляється негативний вплив на зубну емаль.

Основна відмінність овочів від риби або продуктів тваринництва в тому, що вони практично не містять жирів. Ні в зелених частинах рослин, ні в коренеплодах жирних кислот і масел майже не зберігається, саме тому харчування овочами включається в будь-дієтичний або лікувальний раціон, причому майже в необмеженій кількості. Хоча всі овочі відрізняються один від одного за своїми характеристиками та якість, у них є спільні корисні для організму людини властивості. Саме завдяки ним значення овочів у харчуванні так велике [1].

В сучасних умовах екологічної кризи та ризику забруднення продуктів харчування залишками мінеральних добрив, пестицидів, різних хімікатів особливого значення набуває питання розвитку ринку органічних овочів. Часто виникає питання, що краще купувати: органічні овочі чи такі ж, на перший погляд, конвенційні традиційні овочі. І ті, й інші мають схожий вигляд, містять вітаміни, клітковину, не містять жиру та холестерину. Проте конвенційні овочі коштують дешевше. Цей факт є більш прийнятним для середньостатистичних сімей. Проте органічні овочі мають маркування «сертифікований органічний продукт». Чи означає це, що органічні овочі є кращими, безпечнішими і більш поживними? Чому ж тоді споживач повинен

дбати про аграрні технології, коли, наприклад, органічно вирощений зелений перець та конвенційний мають однаковий вигляд?

Як зазначають фахівці у сфері органіки, існує чимало факторів, які мають вплинути на вибір – чи варто купувати органічні овочі? [2] Такими факторами є:

Поживність. Переважна більшість досліджень органічних продуктів доводить їх перевагу над конвенційними. По-перше, вони не містять небезпечних пестицидів та хімічних речовин. У конвенційних овочах є загалом залишки більше, ніж 20 видів пестицидів. По-друге, вони містять набагато більше вітамінів, мінералів та клітковини, а також набагато довше зберігають свої поживні властивості. По-третє, органічні овочі смакують набагато краще!

Якість і зовнішній вигляд. Різниця полягає у методах вирощування та обробці. Купуючи органічні овочі, споживач підтримує природні методи землекористування, завдяки яким не забруднюється ґрунт і не знищується гумус, на відміну від використання інтенсивних технологій. Не застосовуються і синтетичні пестициди та гербіциди, які вбивають корисні мікроби та залишають токсичні речовини у продуктах харчування, а також порушують природну екосистему.

Можна помітити, що органічні овочі швидше псуються, оскільки вони не містять консервантів і не обробляються воском для тривалого зберігання. Органічні овочі мають також недосконалий зовнішній вигляд – вони можуть мати неправильну форму, менший розмір та варіювання кольору.

Вміст пестицидів. Коли конвенційні фермери розприскують пестициди, їхні залишки накопичуються у кінцевій продукції. Тому варто купувати органічні овочі для зменшення впливу цих речовин на організм.

Захист навколишнього середовища. Оскільки при органічному господарюванні не використовуються різні хімічно-синтезовані небезпечні й отруйні речовини, органічні овочі роблять свій внесок у збереження та захист природного середовища: зменшують забруднення ґрунтів та водних ресурсів.

Вартість. Органічні продукти мають вищу ціну, ніж конвенційні. Підвищення цін зумовлено більш дорогими методами ведення сільського господарства, жорсткими умовами інспекції та сертифікації продукції, високою трудомісткістю праці, що означає кращу якість і безпеку продуктів харчування.

Смак. Смак та природний аромат є ще однією перевагою органічних овочів, вирощених на «живій» землі. Смак є результатом

комбінування багатьох різних молекул. Здорова, «жива» земля забезпечує сталу та більш насичену комбінацію молекул, які беруть участь у формуванні смаку певного продукту.

Таким чином, вагомими причинами, чому необхідно купувати органічні овочі, є: органічні овочі вирощуються з дотриманням суворих органічних стандартів; органічні овочі мають неперевершений природний аромат і смак; органічні овочі є більш безпечними для здоров'я; органічне виробництво відновлює родючість ґрунту; органічне виробництво працює у гармонії з природою; органічне виробництво намагається зберегти біорізноманіття; органічне виробництво дбає про здоров'я населення.

Проте можливості вітчизняного споживача придбати органічні овочі наразі досить обмежені. Причиною цього є низький обсяг їх виробництва, зокрема внаслідок відсутності будь-якої державної підтримки виробників органіки. В умовах України господарству, яке вирішило спеціалізуватися на вирощуванні органічних овочів і фруктів, буде досить важко пережити перехідний період, адже державних дотацій для органічних виробників немає.

Рентабельність органічного бізнесу в світі залежить від рівня державної підтримки. Оскільки програми підтримки органічного землеробства потрапляють у так званий зелений ящик (green box) за правилами СОТ, вони не підлягають будь-яким обмеженням. У багатьох країнах фермери отримують дотації від держави протягом трьох років перехідного періоду й після його закінчення. Скажімо, у Швейцарії фермер одержує до 1000 дол. на кожен гектар за те, що займається біологічним землеробством. ЄС вигідно, щоб фермери вирощували органічну продукцію, – це зменшує пропозицію продовольства й розв'язує проблему перевиробництва, стимулює загальне зростання цін на продукти харчування, тобто зменшує залежність звичайних фермерів від дотацій.

Тому обов'язковою умовою розвитку вітчизняного ринку органічної продукції загалом та органічних овочів зокрема є формування та реалізація загальнодержавної і регіональної політики підтримки органічного виробництва. Така політика має включати упорядкування нормативного регулювання розвитку органічного виробництва; фінансово-кредитну та інвестиційну підтримку; інформаційне забезпечення розвитку органічного виробництва; формування інфраструктури підтримки розвитку органічного виробництва; проведення наукових досліджень та підвищення кваліфікації кадрів для сфери органічного виробництва.

Література

1. Значення овочів у харчуванні людини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://budz.com.ua/znachennya-ovochiv-u-harchuvanni-lyudini.html>.

2. Інна Колесник. Переваги органічних овочів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://organic.ua/uk/lib/75-perevagy-organichnyh-ovochiv>.